

מעדני אשר

גליון תמו"ט (שנה י')

פרשת משפטים

תהא שנת עשירי גליון

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הודעה משמחת

אפשר לטמוע טיעורים מ"מעדני אשר" ע"י מערכת קול הלשון 03-6171111
לאידיש 12-311 ללשון הקודש: 47-111

מדוע יוצא העבד בשן ועין הרי זה דבר רע לעבד לצאת מאדונו ומדוע מענישים אותו?

איתא במשנה גיטין י"א ע"מ ב' דאדון שאמר לאדם תן שטר שחרור זה לעבדי אם רצה לחזור יכול חזור.

ובגמ' גיטין י"ב ע"ב דלכן סבירא ליה לרבי מאיר דיכול לחזור, משום דלא שייך לומר זכין לו לאדם שלא בפניו, משום דחוב הוא לעבד להשתחרר מרבו דניחא ליה לישאר אצל רבו.

יש להקשות: לשיטת רבי מאיר גיטין י"ב ע"מ ב' שסבירא ליה שחוב הוא לעבד להשתחרר מיד רבו, אם כן איך כתבה תורה בעבד שיוצא לחירות בשן ועין, וכי בשביל שעשאו לעבד בעל מום וסבב לו רעה, תצוה התורה שיוסיף רעה על רעתו ויוציאהו גם כן לחירות, ואע"ג דלא דרשינן טעמא דקרא, מ"מ לכאורה נראה שהוא להיפך שורת הדין, כך מקשה במהרי"ץ חיות גיטין י"ב ע"ב, וכן בתורה תמימה בפרשתו, וכן בביאור על ספר המצוות לרס"ג הרב פערלא לאוין ל"ת רס"ג.

איכא כמה תרוצים:

א. אפשר דרבי מאיר סבירא ליה כרבי שמעון בן גמליאל ב"ק כ"ז דסבירא ליה ושחתה עד שיתכוין לשחתה, וא"כ באדון כזה אשר מכוון לעשות עבדו בעל מום, כזה האופן מודה רבי מאיר דזכות הוא לו לעבד שיוצא לחירות מן האדון רע כזה, כך תירץ במהרי"ץ חיות גיטין י"ב ע"ב, וכן בתורה תמימה בפרשתו.

יש להקשות: הרי מבואר בגמרא קדושין כ"ד שגם אם היה רבו רופא וכחל לו עינו וסימאה יוצא לחירות, דגם זה נקרא שכיון להשחיתה, ואם כן איך זה אדון רע, א"כ מדוע יוצא לחירות, כך מקשה בתורה תמימה בפרשתו.

ותירץ: שגם באדון כזה שאינו זהיר במעשיו ומחבל מעשה ידיו אף כי לא ברצון, ניחא ליה להעבד לצאת לחירות יותר מזכויותיו בעבדותו אצלו.

ב. ודאי גם רבי מאיר מודה שזכות הוא לעבד לצאת מתחת יד אדונו לחפשי, משום שכל דברי רבי מאיר שאמר שחוב הוא לעבד לצאת לחפשי ואין לזכות לו גט שחרור שלא מדעתו, זה רק לפי דעתו של העבד, שבעיניו נראה לחוב לצאת לחפשי ולאסר בשפחה, שכן העבד בהפקרא ניחא ליה, ומצויה לו השפחה לחיות את חיי ההפקרות שרוצה בהם העבד, וכיון שבעיני העבד חוב הוא הדבר אין לזכות לו גט שחרור שלא מדעתו, אך לאמיתם של דברים ודאי מודה רבי מאיר שהיציאה מעבדות לחירות ולחיי קדושה זכות היא לעבד וטובתו היא, וזיכתה לו התורה את היציאה הזאת כתשלום

על דמי האיבר שהחסירו האדון, כך תירץ כד תירץ בביאור על ספר המצוות לרס"ג הרב פערלא לאוין ל"ת רס"ג, וכן הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל הובא בפנינים משולחן גבוה פרשת משפטים, וכן הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל בספרו שיעורי קדושין סימן כ"ח.

ג. ע"פ מה שכתבו בפוסקים דיציאת שן ועין זה מדין קנס, לפי הני"ל אתי שפיר, מעדני אשר, וכן מצאתי בשיעורי הגאון רבי דוד פורבסקי זצ"ל כתובות.

עבד שהכעיס את רבו והכה אותו והפיל לו שן או עין האם יוצא לחירות?

בפרשתו כ"א כ"ז **ואם שן עבדו או שן אמתו יפיל לחפשי ישלחנו תחת שינו,** בענין למי שייך השן והעין שנפל לאדון או לעבד, עין בספר מעדני אשר פרשת משפטים תשס"ו דברים נפלאים בענין זה.

יש לחקור עבד שהיכה את אדונו והאדון החזיר לו ונפל לו שיניו האם יוצא לחרות או דילמא כיון שהעבד התחיל תחילה אינו יוצא לחירות.

הנה בחנוכה התורה ליקוטם איוב ס"ק קצ"א כתב ושאלו לרב האי גאון שאלה באופן כזה דאם העבד הכה את אדונו או הפיל שינו תחלה ואחר כך הפיל האדון להעבד את שינו או סימא את עינו אם העבד יוצא לחירות ככהאי גוונא, והשיב רב האי גאון ז"ל שדבר זה חפשתי בשי"ס בבלי וירושלמי ולא מצאתי גילוי לדין זה.

אך יש לפשוט: ממה דאמרין בגמ' ברכות ה' ע"מ א' יסורים ממרקין עונותיו של אדם קל וחומר משן ועין מה שן ועין שהוא רק אבר אחד עבד יוצא בו לחירות יסורים שהם בכל גופו של אדם על אחת כמה וכמה, ועתה אם נאמר היכא דהעבד התחיל בתחילה למרוד באדונו אינו יוצא בשן ועין אחר כך, אם כן קל וחומר פריכא הוא דהא האדם התחיל תחלה למרוד בהקב"ה, אלא על כרחך דגם אם העבד התחיל בתחלה למרוד באדונו גם כן הדין דיוצא בשן.

וכן בחתם סופר בפרשתו בתורת משה ד"ה וכי יכה וכי כתב: **כתב:** וז"ל הריב"ש מסופק אם התחיל העבד לעשות דברים אשר לא כדת ועי"ז הריב עם אדונו עד שמכח מריבה זו שיחת האדון את שן עבדו או את עינו, אם גם בזה נאמר לחפשי ישלחנו.

ויש לפשוט ספק זה: ממה שאחז"ל ברכות ה' ע"א יסורין ממרקין עונותיו של אדם ק"י משן ועין, ומה שן ועין שהיא אחד מאבריו של אדם יוצא בהן לחירות, יסורין שממרקין כל גופו של אדם לא כ"ש, ודבר ידוע שעונינו גרמו שהקב"ה מביא עלינו יסורים ואנו גרמנו לנו זה, ואעפ"י למדו ק"י משן ועין, א"כ מוכח שגם בשן ועין הדין כך שאם העבד התחיל להריב עם אדונו ובה עי"ז ששיחת עינו או הפיל שנו שישלחנו לחפשי.

וכן בשו"ת צפנת פענח סימן ע"ב **נסתפק בזה:** ופשט מדברי גמ' ברכות הני"ל.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הנדיב הנכבד

הרב משה ירחמיאל איידר שליט"א קווינס

לרגל שמחת הבר מצוה לבנו חביבו

היניק וחכים כמר בועז מנחם נ"י

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

קטן שהזיק האם חייב לשלם כשיגדיל?

בפרשתן כ"א ל"ו ולא ישמרנו בעליו שלם וגו', בענין היכן המקור דאסור להזיק ממון חבירו עיין בספר מעדני אשר פרשת משפטים תשס"ח.

אינתא במשנה בבא קמא פ"ז ע"מ א' חרש שוטה וקטן פגיעתן רעה, החובל בהם חייב, הם שחבלו באחרים פטורים, העבד והאשה פגיעתן רעה, החובל בהם חייב, והם שחבלו באחרים פטורים, אבל משלמין לאחר זמן, נתגרשה האשה, נשתחרר העבד חייבין לשלם.

יש לחקור קטן שהזיק האם לכשיגדיל יש לו חיוב לשלם מה שהזיק או דילמא אף כשיגדיל אין לו חיוב לשלם מה שמזיק.

הנה בספר התרומות שער ל"ו חלק ב' כתב דמהמשנה הנ"ל למדנו שהאשה ועבד דבני דעה ניהו בשעת ההזיק משלמין לאחר זמן, אבל קטן דלאו בן דעת הוא בשעה שהזיק אף כשיגדיל נפטר הימנו, דהא לא קתני במתניתין הגדיל הקטן חייב לשלם, אלמא אשה ועבד דאריא רביע עליהו מחייבי לאחר זמן, אבל קטן אפילו הגדיל פטור.

וכן קימ"ל ח"מ סימן תכ"ד סעיף ח' החובל בחרש, שוטה וקטן, חייב, והם שחבלו באחרים, פטורים אף על פי שנתפקה החרש ונשתפה השוטה והגדיל הקטן, אינם חייבים לשלם, שבשעת שחבלו בהם לא היו בני דעת.

וכן כתב תוספות יום טוב מסכת תרומות פרק ז' משנה ג' דמסקנת הפוסקים דקטן לעולם פטור כשהזיק אף כשיגדיל, וכפשטא דמתניתין דהחובל דדוקא עבד ואשה חייבים לשלם כשהגדילו.

יש להקשות: מהא דאיתא בגמ' ב"ק צ"ח ע"ב דכפייה רפרם לרב אשי ומגבי ביה ככשורא לצלמי ופירש רש"י שרב אשי שרף שטר חבירו בילדותו וכפו אותו לשלם, חזינן להדיא דמי שמזיק בקטנותו חייב לשלם כשיגדיל.

ובאמת בהגהות אשרי בבא קמא פרק ח' ס"ק ט' **כתב:** דקטן שהזיק בקטנותו חייב לשלם כשיגדיל ומביא ראיה מרש"י דכתב דכפייה רפרם לרב אשי, משום שרף שטר חבירו בילדותו ואגבי מיניה גובינא מעלייתא, משמע דקטן שהזיק כשיגדיל חייב לשלם, וכן משמע בגמ' ב"ק ל"ט דקאמר רבי יוסי בר' חנינא מעליית אפורופוס וחוזרים ונפרעים מיתמי לכו גדלי וכ"ש היכא דאזקי נפשיהו.

ומ"מ קשה על השיטות דסבירא ליה שקטן שהזיק בקטנותו שאינו חייב מה יתרוצו על הראיה מגמ' הנ"ל:

הנה בשו"ת מהר"ם פדואה סימן צ' מובא במשנה למלך הלכות מלוה ולוה פרק ד' נשאל על הא דכתב הרמב"ם פרק א' דגניבה דקטן שגנב ואבד הגניבה אינו חייב לשלם אף הקרן, ואפילו לאחר שהגדיל יבאר לנו מר טעמו ומנין לרבינו זה, כי בגמ' בבא קמא צ"ח ע"ב נראה להיפך גבי השורף שטרו של חבירו דכפייה רפרם לרב אשי ומגבי ביה ככשורא לצלמי ופירש רש"י ששרף שטר חבירו בילדותו, תשובה אמת שזו אחת מן הראיות שיש בהג"ה אשירי על שם א"י בפרק החובל שקטן חייב כשיגדיל.

ומיישב בב' אופנים:

- א. אמנם הרמב"ם לא חש לדבר זה, כי אפשר לומר שרב אשי עשה זה כאשר היה בן י"ג שנים,
- ב. גם אינו הכרח שרש"י ר"ל בקטנותו, כי כוונתו רק להסיר מן רב אשי פגם זה שלא עשה נבלה זו בהיותו חשוב, וכעין זה

מציינו בגמ' ב"מ מ"ד רבי שנית לנו בילדותיך, ומסתמא לא היה קטן רק ההפך מזקנותך, וראובן אמר על יוסף שהיה בן י"ז שנים הילד איננו.

וראיית רבינו הרמב"ם היא: מן המשנה ב"ק פ"ז חש"ו פגיעתן רעה העבד והאשה פגיעתן רע' כו' וגבי עבד ואשה מפרש שם במשנה דמשלמין לאחר זמן כאשר תתגרש האשה וישתחרר העבד וברישא גבי חש"ו אינו מחלק והיינו טעמא דהאשה והעבד הם בני דעת רק שלא היה להם דבר לשלם אבל חש"ו לא היו בני דעת בשעת מעשה, וכן כתב הרמב"ם טעם זה בפרק ד' דחובל ומזיק דאף שם כתב לפטור אותם וז"ל אף על פי שנתפתח החרש ונשתפה השוטה והגדיל הקטן אינם חייבין לשלם שבשעה שחבלו בהן לא היו בני דעת ושלום.

ובשו"ת רבי עקיבא איגר מהדורא קמא סימן קמ"ז כתב דעת הגהות האש"ר"י דקטן שהזיק חייב לשלם כשהגדיל, דעת יחידיא היא, וכן כתב להדיא במשנה למלך פ"י מהל' מלוה הי"ד ד"ה והיכא שהקטנים וברור.

ובט"ז אור"ח סימן שמי"ג **כתב** דרב אשי בודאי היה פטור מן הדין, אלא שרפרם כפאו בדברים לעשות לפנים משורת הדין, כדמצינו בסו"פ השוכר את האומנין שרב חייבו לרבה בר רב חנא לשלם לפועלים ששיברו את החבית את שכרם לפנים משורת הדין, ה"נ עשה כן רפרם לרב אשי, וחלילה לרב אשי שיצטרך שיכופו אותו בדין, אלא שהכריעו בדברים שישלם להניזק לפנים משורת הדין, ועיין מה שכתב בב"ח אור"ח סימן שמי"ג.

ובמראה הפנים על הירושלמי בבא קמא פרק ח' **כתב שיש לו ראייה ששיטת התוספת דקטן חייב לשלם כשיגדיל:** מהא דכתבו קידושין י' ע"א בד"ה ומקבל את גיטה להוכיח דלאחר שנשאת אף כשהיא קטנה עכשיו אין אביה מקבל גיטה, מהא דתנן בירושלמי במסכת תרומות בפ"ה דהכי תנן התם האשה שהיתה אוכלת בתרומה ואמרו לה מת בעליך או גירשך וכן העבד שהיה אוכל בתרומה וכו' רבי אליעזר מחייב קרן וחומש רבי יהושע פוטר וקאמר עלה בגמרא ניהא מת בעליך, גירשך מי לא ידעה, ומתררצינן אמרין כמשנה ראשונה שכן ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה ואביה מקבל גיטה ור"א אומר אפילו תימא כמשנה אחרונה תפטר שאמרה לו התקבל לי גיטי במקום פלוני והיה לו להביאו בי ימים ומצא סוס רץ והביאו בה ימים והשתא מדדחיק לאוקמי כמשנה אחרונה וכגון שאמרה התקבל וכו' ולא מוקי לה בשנשאת כשהיא קטנה ואביה מקבל את גיטה משמע דמשנשאת אף כי היא קטנה אין אביה מקבל גיטה, והשתא אי סלקא דעתיה דקטן אינו חייב לשלם כשיגדיל מאי מביאין ראי' מדין דתרומה הא התם לענין חיוב קרן וחומש מיתניא גבי פלוגתא דר"א ור"י ואי אפשר לאוקמי בקטנה אלא ודאי דסבירא להו להתוספות דקטן חייב לשלם כשיגדיל.

ובאחרונים כתבו: שאין ראיה מדברי התוס' דכוונת התוס' דאף דמייירי שנתקבל הגט בעודה קטנה, מכל מקום מייירי שהיא לא ידעה בקבלת הגט, ואחר שגדלה היתה אוכלת בתרומה קודם שתדע שנתגרשה כבר, והשתא ודאי שראויה היא להתחייב קרן וחומש, כיון שאכלה התרומה בשוגג כשהיא גדולה כבר, וחייבת לשלם. וכן מבואר בחידושי המהרימ"ט לקידושין שם. וכ"כ הפני יהושע והאור חדש שם. וכ"כ בהגהות חשק שלמה ובהגהות פורת יוסף קידושין שם.

חדש
טאטי
האסט געהערט?
האסט געזעהען?
יצא לאור הנגליין הנפלא באר החסידות שקלים ופורים
איך וויל זייער שטארק
לערנען אין דעם ...

להשיג עכשיו
איך יזאל ספר אור החיים, בור סאקס בינלייזן, יודאיקה לאנסאם, סאנסי לשכת הסוכה, בית הספרים, אנטווערפן קאמ'ס סטריט, לאנדאן הסטורה, הענין, מונטריאל ר' י. א. אדלער.

2 גליונות בכריכה אחת

האם מותר לומר על כל העבירות שהם טובים לעשותם

אבל מה אעשה שהתורה אסר את זה עלי?

בפרשתן כ"ג י"ג ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים לא תזכירו לא ישמע על פיך.

הנה איתא בספרי קדושים פרק כי מובא ברשיי שם רבי אלעזר בן עזריה אומר מנין שלא יאמר אדם נפשי קצה בבשר חזיר, אי אפשי ללבוש כלאים, אבל יאמר אפשי, ומה אעשה ואבי שבשמים גור עלי, תלמוד לומר ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי, שתהא הבדלתכם מהם לשמי, פורש מן העבירה ומקבל עליו עול מלכות שמים.

ובחנוכת התורה פרשת ראה **כתב ע"פ זה להסביר דבר נפלא:** דאיתא בגמ' חולין ק"ט ע"מ ב' כל מה דאסר לן רחמנא שרא לן, הטעם הוא משום דאמרין אל יאמר אדם אי אפשי בבשר חזיר רק אפשי אבל התורה אסרתה, לכך עשה הקדוש ברוך הוא לכל דבר איסור נגדו דבר היתר, כדי שנדע טעמו של האיסור ואף על פי כן יפרשו ממנו, אבל אם לא היו יודעים כלל טעמו של האיסור לא היה רבותא כלום רק כאדם שקצה עליו דבר מאוס, כי מעולם לא נסה בזה.

הנה דבר זה ברור: שאף שבכל המצוות אפשר לומר ולהודות שעצם העבירה הוא דבר נחמד מאוד ורק התורה אסרתו, מ"מ עבודה זרה בודאי שאסור לומר יש עוד עבודה זרה רק התורה אסרתו, דהויא כמודה ח"ו שיש עוד אלוהים.

לפי זה ביאורו המפרשים הפסוק הנ"ל בפרשתן באופן נפלא: בכל אשר אמרתי אליכם תשמרו, היינו בכל המצוות אתם צריכים רק לשמור, לומר יכולים מה שרוצים דהיינו לומר שאפשי וזה טוב, אבל שם אלוהים אחרים לא ישמע על פיך, אסור אפילו לומר, כך כתב ביולקט יוסף להגאון רבי יוסף שוורץ זצ"ל סימן פ"ב מח"ס גנוי יוסף.

מעדני אשר: מצאתי קצת סמך לזה בספורנו בפרשת השבוע שכתב וז"ל בכל האזהרות שאמרת צריך להשמר שלא לעבור עליהן, אבל באזהרת עבודה זרה לא יספיק להשמר מעבור עליה, אבל צריך להשמר אפילו מהזכיר שמה.

והנה בשמונה פרקים לרמב"ם פרק ו' **כתב לחלק דלא בכל עבירות מותר לומר כך:** הדברים המפורסמים אצל בני האדם כולם שהם רעות, כשפיות דמים, וגניבה, וגזל, והונאה, והזק למי שלא הרע, וגמול רע למיטיב, וזלזול הורים, וכיוצא באלה, והן המצוות אשר יאמרו עליהן החכמים עליהם השלום דברים שאלמלי לא נכתבו ראויים היו לכותבן, ויקראון קצת חכמינו האחרונים אשר חלו חולי המדברים המצוות השכליות ואין ספק כי הנפש אשר תתאוה לדבר מהם ותשתוקק אליו היא נפש חסירה, וכי הנפש המעולה לא תתאוה לדבר מאלה הרעות כלל, ולא תצטער בהימנעה מהן, אבל הדברים אשר אמרו החכמים שהמושל בנפשו מהם יותר טוב ושכרו יותר גדול, הן המצוות השמעייות, וזה נכון, כי אלמלא התורה לא היו רעות כלל, ולפיכך אמרו שצריך האדם להניח נפשו על אהבתם, ולא ישים מונעו מהם אלא התורה, והתבונן בחכמתם, עליהם השלום, ובמה המשילו, שהם לא אמרו לא יאמר אדם אי אפשי להרוג את הנפש, אי אפשי לגנוב, אי אפשי לכזב, אלא אפשי ומה וכו', ואמנם הביא דברים כולם שימעיים בשר בחלב, ולבישת שעטנז ועריות.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו הרב מרדכי זיסקינד הגר שליט"א ברוקלין אן נידון הלכתי. חמשה הזמינו רכב לנסוע לחתונת חברים עלו על הרכב ארבעה כשרצה החמישי לעלות הודיע בעל הרכב שיש לו רשיון רק לארבעה בלבד והוא חושש מקנס כספי שיוטל עליו אבל אם מתחייבים לשלם לו את הקנס יהיה מוכן לקחת את כולם הם שתקו ושתיקה כהודאה, עלה החמישי ונסעו לבסוף נקנס בעל הרכב ונתעורר דיון מי חייב לשלם הארבעה טוענים שהם היו ראשונים והנזק בא לו רק מהחמישי, ואילו החמישי טוען שסוף סוף כל אחד הוא חמישי ביחס לארבעה האחרים וכולם צריכים לישא בנזק בשוה הדין עם מי.

בן יחוד עם אמה עבריה. האיסור להתייחד עם פנויה. דוד גור שלא להתייחד עם הפנויה אע"פ שאינה נדה ואינה ערוה כמבואר בסנהדרין, ויש להסתפק אם אחר גזירת דוד מותר יהיה לאדון שלקח אמה העבריה להתייחד עמה.

ג' בדין יום או יומיים. אדם הרודה בעבדו הכנעני והכהו הכאה רבה ומת אם בתוך יום או יומיים מת נהרג האדון, ופירשו חכמים דהיינו מבעל לעת, הכיצד יתכן שיכה איש את עבדו ומת בתוך 24 שעות ובכל זאת לא יומת האדון.

ד' בור ברה"ר. ראובן חפר בור ברשות הרבים הבור היה עמוק עשרה טפחים הוא רצה לכסות את הבור ועל כן הלך לביתו המרוחק והתעכב מספר שעות עד שחזר למקום בצוהרים כבר נפל שור ומת בכל זאת יהיה ראובן פטור מתשלום מדוע ובאופן מסויים.

הז חידה איך יתכן שור שנגח וישלם ג' רבעי נזק?

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה על סך 1000 ₪.
 2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה. כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
 3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדוק תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
 4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
 5. שימו לב: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקט מערכת משיב כהלכה 07-75558617 או במייל meir.s1000@gmail.com ולברורים ופרטים נוספים בטלפון 057-3154010 נא לציין שם וטלפון על התשובות. כמו"כ נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו.
- אנו חוזרים ומבקשים, השולחים בכתב יד, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקט. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח תשובות מוקלד במייל כי כך זה יוכנס בעזרה"י לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג.
- תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח אדר יום ב' פר' תרומה

מעדני מלכים

בענין מה שהבאתם באבא שמבקש מבנו שיקנה לו סיגרויות האם חייב לשמוע בקולו או דילמא אינו חייב לשמוע בקולו והוא כעובר על דברי תורה, והבאתם מה שכתבתי בספרי וישמע משה מה ששמעתי ממרן הגר"ש אלישיב זצ"ל שאבא שמבקש מבנו שיקנה לו סיגרויות צריך לשמוע בקולו אף שמעשן הרבה, דאינו מוכרח שיעשן הרבה.

הגאון משה פריד שליט"א תלמידו והביכו של מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל ושל כל גדולי ישראל
השבוע לאחר שראיתי את הגליון נכנסתי לגדולי ישראל לשאול את חוות דעתם בענין זה.

מרן הגאון הגדול רבי נסים קרלין שליט"א
ענה לי, חייב לשמוע בקולו, רק אם הרופאים אמרו אישית על אביו שזה סכנה לו אינו צריך לשמוע בקולו

מרן הגאון הגדול רבי מרדכי גראס שליט"א
ענה לי, חייב לקנות אף כשהאב מעשן הרבה, דאינו מוכרח שיעשן הרבה ממה שקנה.

מרן הגאון הגדול אריה לייב שטיינמן שליט"א
ענה לי, אם הבן יודע שהאבא רגיל לעשן הרבה אסור לשמוע בקולו.

מרן הגאון הגדול רבי חיים קנייבסקי שליט"א
ענה לי, חייב לשמוע בקולו, דטועים הם בדבריהם שאפשר לחיות הרבה שנים אף כמעשן הרבה.

מכתבים למערכת

איך בירך יתרו על הניסים שהיה במצרים הרי לא ראה מקום הנס

מה שהקשטם בשם הראשונים על הא דאיתא במשנה ברכות נ"ד ע"פ א' הרואה מקום שנעשה בו נסים לישראל אומר ברוך שעשה נסים לאבותינו במקום הזה, ובגמ' שם ילפינן מהא דכתוב בפרשת יתרו י"ח ו' ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פרעה וגו' דיש להקשות הרי לא מברכין על נס רק כשרואים את מקום הנס, והרי יתרו לא ראה מקום הנס, שהרי לא באה עליהם רק במדבר, א"כ איך בירך, ותרצתם בכמה אופנים.

הרה"ג משה יוסף נוסבוים שליט"א בני ברק
נראה לי שרש"י מדגיש פעמיים בשם המכילתא גם בפסוק א' כי הוציא וגו' זו גדולה על כולם, וגם בפסוק ט' ועל כן אשר הצילו מיד מצרים עד עכשיו לא היה יכול עבד לברוח ממצרים שהיתה הארץ מסוגרת ואלו יצאו שישוים ריבוא, רואים שעיקר הברכה שבירך היה על זה שבמקום להיות במצרים נמצאים הם במדבר, א"כ הרי זה שפיר מקום הנס.

הבה"ח יצחק קורין נ"ו ישיבת פניקס קרלין
מה שהבאתם תרוץ בשם האמרי אמת דמשה רבינו המשך הנס והראו לעיני יתרו כאילו הוא נעשה עכשיו, הרי זה כמו תמונת שעשויים בעת, לכן הויא כאילו שראה את הנס לכן היה יכול לברך על זה, יש להעיר על זה, א"כ בומננו מי שרואה תמונת של מקום שנעשו בו נסים צריך לברך, ולא שמענו כזה דבר.

האם יש איסור לכהן גדול לאכול בסעודת מצוה

מה שהקשטם על מה שכתב הרמב"ם הלכות כלי המקדש פרק ה' הלכה ד' לא יכנס הכהן גדול לפסודה של רביס אפילו הם של מצוה, דיש להקשות מהא דכתבין בפרשת יתרו י"ח ו"ב אהרן וכל קניי ישראל לאכול לחם עם חותן משה לפני האלוקים, דיש להקשות איך היה מותר לאהרן לאכול לחם עם חותן משה, הרי אסור לאכול בסעודה של רבים, וכן קשה מהא דאיתא במשנה י"א ע"פ א' ויום טוב היה עושה לאוהביו בשעה שיצא בשלום מן הקודש, חזינן דהיה מיסב בסעודה עם אחרים.

הגאון רבי יהושע העשיל פאדווא שליט"א מנטשטער
הרב יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון
נראה לתרץ דמפשוט לשון הרמב"ם יראה דהכוונה היינו בסעודה של המון העם גם אם היא סעודת מצוה, אז אין כהן גדול מיסב, אבל אין כהן גדול מיסב עם קניי הדור לכן לויכא איסור, וגם מיושב איך עשה סעודה לאוהביו.

האם כשמגיע אורח תלמיד חכם מותר לאכול בשר בתשעת הימים

מה שהבאתם בשם סידור בית יעקב חודש אב איסור אכילת בשר את י"ח שכתב ונ"ל שהמקבל אורח תלמיד חכם בתוך ביתו, יומא טבא, ואין לך סעודת מצוה גדולה מזו, שהנהנה מפסודה שתלמיד חכם מיסב בה כנהנה מזיו השכינה, וגדולה הכנסת אורחים מקבלת פני השכינה, על כן אם החכם האורח הבא, צריך לאכול בשר משום חולשא דאורחא, או שהוא בן ספרד שאינו נוהג בחומרת מנהג זה, ניל להתיר לבעל הבית לאכול עמו בשר ולשתות יין.

הגאון רבי דוד ליסיצין שליט"א ראש כולל היכל התלמוד ת"א
נראה להעיר הרי גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה, וכשיש תלמיד חכם זה כמו קבלת פני השכינה, אבל הכנסת אורחים זה אפילו ערביים דוה נלמד מאברהם, וא"כ כל אורח שבא ב"ש הימים שיתן בשר וגם הוא יאכל עמו.

איך קיבלו את יתרו כשכא להתגייר הרי אין מקבלין גרים כשעם ישראל בגדלותן

מה שהקשטם בשם אחרונים על הא דאיתא בגמ' ובתוס' קט"ו ע"א דיתרו נתגייר, דיש להקשות איך קיבלו את יתרו, הרי איתא בגמ' אין מקבלין גרים לימות המשיח, כיוצא בו לא קבלו גרים לא בימי דוד ולא בימי שלמה, והטעם דהיישנין דאין הגירות שלמה דעושהו או משום פחד או משום הטובות שיש לישראל, א"כ יתרו הרי נמי בא משום ששמע גדולתן של ישראל, ואיך קיבלו אותו, ותרצתם בכמה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת
נראה לתרץ, כיון דכתבי נמי בפסוק את כל התלאה ושמע גם את הרדופות שהיה להעם ישראל ואפילו הכי בא לכן קיבלוהו.

הרה"ג יוסף דויטש שליט"א בני ברק
נראה לתרץ ע"פ מה שהובא בספר פנינים משולחן גבוה על הפסוק וישמע יתרו כהן כהן מדין חותן משה וברש"י מה שמועה שמע ובא קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, לכאורה קשה דהיה לו להזכיר את הנצחון של עמלק אשר בו התבטא הנס ולא את מלחמת עמלק, אלא התרוץ הוא דלאחר שהשמע על כל הניסים והנפלאות שנעשו לישראל, ושמע שאחד כל אלה בא עמלק בעזות מצח להלחם עם ישראל, עשה חשבון הנפש ובא להתגייר, ודווקא השמיעה על המלחמה היא שהעמידתו על דעתו, ומשונכח בהתדרדרות שכזה ראה לפרוש מאומות העולם, לפי זה מיושב היטב דהרי לא בא בשעת גדולתן רק בשעת מלחמה.

הרב חיים בלויא שליט"א ירושלים
נראה לתרץ, דהנה רש"י בפרשת יתרו כתב שהיה ליתרו שבע שמות, ואחד מהשמות חובב, משום שחובב את התורה, וכיון שיתרו חיוב את התורה, אין לנו לחשוב דבא משום פחד או טובות, עוד יש לתרץ, דהנה התוס' יבמת כ"ד ע"ב מקשים הרי רואים שבזמן דוד התגיירו ק"ג גרים ומתריצים שהתגיירו מעצמם, ולכן גם יתרו התגייר מעצמו.

הרב אליעזר לרנר שליט"א פתח תקוה
נראה לתרץ, שיתרו ראה את חובתו לעם ישראל עוד טרם בגדלותם, כדאיתא בגמ' סוטה י"א שלושה היו באותו עצה יתרו שברח זכה ומבניו ישבו בשלכת הגזית, ובמקרה כזה מקבליים גרים אף בעת גדולתן של ישראל.

הרה"ג שאול מרגליות שליט"א מודיעין עילית
נראה לתרץ, דרש"י בריש שמות מביא שיתרו פירש מעבודה זרה, וא"כ יש לומר שכבר רצה להתגייר או שעדיין לא היו ישראל בגדלותם, ומה שלא בא או להתגייר, יש לומר שלא רצה להשתעבד אצל מצרים.

הרה"ג יושכר יהודה שורץ שליט"א ירושלים מו"ל גליון הנפלא אין יו"ש
נראה לציין דבספר בגדי אהרן תירץ, ע"פ מה דכתוב בפרשת בשלח כי יד על כס יי-ה מלחמה לה' בעמלק מרד דור, ואיתא במדרש רמ"ז רמ"ז ורמ"ז מלמד שנשבע הקב"ה אם יבא מכל האומות להתגייר יקבל, ומביתו של עמלק לא יקבל, ומפרש עפ"י אורם מה שמועה שמע ובא, מלחמת עמלק, והיינו ששמע שנשבע ה' שמכל האומות יקבל אם יבאו להתגייר, ורק מביתו של עמלק לא יקבל, ממילא מוכח שמכל האומות כן יקבל, על כן בא להתגייר.

האם יתרו בירך ברכת הגומל על יציאת מצרים

מה שהבאתם בשם האחרונים דיתרו שאמר ברוך ה' אשר הציל אתכם, בירך ברכת הגומל על טובת בריהם.

הגאון רבי משה פריד שליט"א ראש כולל מאור התלמוד ס. פאלא ביזיל
בספרי עשרת שלום הקשתי דאם יתכן לומר שברכתו היתה מדין הגומל, איך ילפינן בגמ' בריכות נ"ד מפסוק הנ"ל לחדש ברכת שעשה נסים.

תשובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד
להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א בלבד
לפק המערכת: 057-7961607 או למייל: leviber@gmail.com
לביירוים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560
מי שמעוניין להצטרף לאלפי המנויים נא להתקשר למערכת

<p>גליון זה נודב ע"י ירדינו הרב שמעון גלנדואר שליט"א בית שמש לרגל שמחת היכנס בנו כמור יהודה נ"ו לעול התורה והמצוות במו"ט יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויעלית בכל אשר יפנה</p>	<p>גליון זה נודב ע"י ירדינו הרב ישראל עבי חלוי שליט"א קרית שאנו נחת לרגל שמחת נשואי נכדו הבה"ח מורנו חיים חלוי נ"ו בן לבני ירדינו הרב מאיר שליט"א עב"כ בת ירדינו שלוחא דרבנן הרב יעקב שמעון שני שליט"א מנחל מוסדות צאנז יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויעלית בכל אשר יפנה</p>	<p>גליון זה נודב ע"י ירדינו הרה"ג יוסף ליינער שליט"א ירושלים לרגל שמחת הולדת בנו נ"ו במו"ט ובשעשומ"י יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויעלית בכל אשר יפנה</p>	<p>גליון זה נודב ע"י ירדינו המתחננים החסידים הרב נפתלי מאיר יעקבסון שליט"א ירושלים לרגל שמחת נשואי בנו הבה"ח פנחס שמואל נ"ו עב"כ בת הרב אהרן אליעזר פאסט שליט"א יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויעלית בכל אשר יפנה</p>	<p>ברכת מזל טוב לירדינו העוסק באריותא תיריאה מאיר פנים לכל אדם הרה"ג מרדכי עבי לאקס שליט"א ירושלים לרגל שמחת הולדת בתו תחי'במו"ט יאה רעוא שייבא לגדולה לתורה ולחופה ולמעשים טובים חסידים ירו"ש מוסדות צאנז 057-7961607 057-3166560 תל: 057-3166560 פה"ס 057-7961607</p>
--	--	--	---	--